

PRZEGLĄD BIBLIOTECZNY

LIBRARY REVIEW

Rocznik 84

2016

zeszyt 3

Kwartalnik „Przeгляд Biblioteczny” jest wykazywany na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z liczbą 9 punktów

TREŚĆ

ARTYKUŁY

- ADAM CZERWIŃSKI, MARCIN KRZESAJ: Miejsce i znaczenie oceny jakości informacji w wybranych modelach ewaluacji bibliotek cyfrowych 369
- JACEK WILLECKI: Rozwój e-zasobów naukowych bibliotek uniwersyteckich finansowany ze środków europejskich w ramach regionalnych programów operacyjnych w perspektywie finansowej 2014-2020 387

Z WARSZTATÓW BADAWCZYCH

- EDYTA STRZELCZYK: Jak nas oceniają użytkownicy? Badanie satysfakcji użytkowników bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego Politechniki Warszawskiej 407
- MAŁGORZATA RYCHLIK, MONIKA THEUS: Użytkownicy i zasób repozytorium instytucjonalnego (Studium przypadku) 425
- BARBARA MARIA MORAWIEC: Użytkownicy bibliotek cyfrowych – analiza badań odbiorców Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej 441

SPRAWOZDANIA

- „Big Data i Cloud Computing jako nowe narzędzia w informacji i w nauce”. Seminarium naukowe (Warszawa, 9 marca 2016 r.) (Marta Grabowska) 465
- „Książka, biblioteka, informacja – między podziałami a wspólnotą” Piąta Ogólnopolska Konferencja Naukowa (Kielce, 25-26 kwietnia 2016 r.) (Magdalena Przybylska-Stawska) 474

RECENZJE I PRZEGLĄDY PIŚMIENNICTWA

- Jan Muszkowski: *Życie książki. Edycja krytyczna na podstawie wydania z 1951 r.* W opracowaniu Grzegorza Czapnika i Zbigniewa Gruszki ze wstępem Hanny Tadeusiewicz. Łódź – Warszawa: Uniwersytet Łódzki – Wydaw. SBP 2015 (Maria Kocójowa) 479
- Małgorzata Kowalska: *Crowdsourcing internetowy. Pozytywny wymiar partycypacji społecznej. Konteksty, istota, uwarunkowania.* Warszawa: Wydaw. SBP, 2015 (Marta Grabowska) 484
- Małgorzata Kisilowska, Magdalena Paul, Michał Zajac: *Jak czytają Polacy?* Warszawa: Centrum Cyfrowe, 2016 (Jacek Wojciechowski) 488

Przegląd piśmiennictwa krajowego (<i>Barbara Koryś</i>)	493
Z lektur zagranicznych (<i>Jacek Wojciechowski</i>)	498
Z ŻYCIA SBP	515
KOMUNIKATY	
III edycja Olimpiady Bibliologicznej i Informatologicznej (<i>Mariola Antczak</i>)	529
WSKAZÓWKI DLA AUTORÓW	531

ADAM CZERWIŃSKI
Wydział Ekonomiczny Uniwersytet Opolski
e-mail: adam.czerwinski@uni.opole.pl

MARCIN KRZESAJ
Wydział Ekonomiczny Uniwersytet Opolski
e-mail: marcin.krzesaj@uni.opole.pl

MIEJSCE I ZNACZENIE OCENY JAKOŚCI INFORMACJI W WYBRANYCH MODELACH EWALUACJI BIBLIOTEK CYFROWYCH

Dr hab. inż. Adam Czerwiński jest profesorem na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Opolskiego, gdzie od 2007 r. kieruje Zakładem Ekonomiki Informacji. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół problemów zaliczanych do ekonomiki informacji. Główne kierunki badań dotyczą ewolucji rynków informacji we współczesnej gospodarce oraz jakości informacji w systemach informacyjnych. Jest autorem 60 publikacji, w tym książek: *Przemiany na rynkach informacji* (2011); *Wybrane problemy polskich rynków oprogramowania w latach 1994-1998 jako rynków informacji* (2001); *Wybrane zagadnienia oceny jakości systemu informacyjnego w sieci WWW* (2014, współautor).

Dr inż. Marcin Krzesaj jest adiunktem w Zakładzie Ekonomiki Informacji na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Opolskiego. Jego zainteresowania naukowe obejmują zagadnienia zaliczane do obszaru ekonomiki informacji. Główne kierunki badań dotyczą problematyki jakości informacji w systemach informacyjnych oraz aktywności informacyjnej podmiotów gospodarczych w e-biznesie.

Najważniejsze publikacje: *Wybrane zagadnienia oceny jakości systemu informacyjnego w sieci WWW* (2014, współautor); *Wpływ internetowej aktywności informacyjnej na konkurencyjność w biznesie internetowym: wyniki badań*. W: *Gospodarka elektroniczna. Wyzwania rozwojowe* (2012); *Badanie poziomu internetowej aktywności informacyjnej podmiotów w biznesie internetowym*. W: *Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy. Społeczeństwo informacyjne – stan i perspektywy rozwoju* (2011).

SŁOWA KLUCZOWE: Biblioteki cyfrowe. Modele oceny. Jakość informacji.

ABSTRAKT: Teza/cel artykułu – Zapewnienie odpowiedniej jakości zasobów informacji w bibliotekach cyfrowych stanowi nowe wyzwanie dla dalszego intensywnego rozwoju tego rodzaju wirtualnych organizacji. Celem artykułu jest ukazanie miejsca i znaczenia oceny jakości informacji w najważniejszych modelach ewaluacji bibliotek cyfrowych. **Metody** – Jako metodę badawczą zastosowano analizę porównawczą wybranych modeli bibliotek cyfrowych pod względem sposobu ujęcia oceny jakości informacji w strukturze modelu, zakresu tej oceny oraz proponowanych metod i technik oceny. **Wyniki/**

wnioski – W badanych modelach przedmiotem oceny były zarówno dane, jak i metadane. Przeprowadzona analiza wykazała także, że rozważane modele ewaluacji bibliotek cyfrowych dość znacznie różnią się sposobem ujęcia oceny jakości informacji oraz uwzględnianą liczbą kryteriów tej oceny. Jednak ich udział w stosunku do ogółu kryteriów przyjętych w danym modelu kształtuje się na zbliżonym poziomie. W większości modeli nie zaproponowano metod i technik wdrażania przyjętych kryteriów oceny jakości informacji. Pokazuje to, że niezbędne są dalsze wysiłki zmierzające do opracowania i wdrożenia praktycznych zasad doskonalenia jakości informacji w bibliotekach cyfrowych.

JACEK WILLECKI
Biblioteka Politechniki Poznańskiej
Oddział Informacji Naukowej
e-mail: jacek.willecki@put.poznan.pl

ROZWÓJ E-ZASOBÓW NAUKOWYCH BIBLIOTEK UNIWERSYTECKICH FINANSOWANY ZE ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W RAMACH REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH W PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ 2014-2020

Dr inż. Jacek Willecki pracuje na stanowisku starszego specjalisty do spraw projektów w Oddziale Informacji Naukowej Biblioteki Politechniki Poznańskiej. Zajmuje się koordynowaniem projektów sektora szkolnictwa wyższego finansowanych ze źródeł zewnętrznych, w tym realizowanych przez biblioteki uniwersyteckie. Ostatnia publikacja autora dotycząca potencjalnych możliwości wsparcia projektów bibliotecznych ze środków krajowych i zagranicznych to „Developmental projects of university libraries providing access to scientific e-resources financed from national and eu funds”.

SŁOWA KLUCZOWE: E-zasoby naukowe. Biblioteka szkoły wyższej. Środki unijne na rozwój zasobów naukowych. Perspektywa finansowa 2014-2020.

ABSTRAKT: Teza/cel artykułu – celem artykułu jest prezentacja potencjalnych źródeł finansowania rozwoju e-zasobów naukowych w bibliotekach szkół wyższych ze środków znajdujących się w dyspozycji 16 Regionalnych Programów Operacyjnych w perspektywie finansowej 2014-2020 w Polsce. **Metody badań** – Zastosowano metodę analizy i syntezy szczegółowych opisów osi priorytetowych tych programów, uwzględniając jednocześnie cele, zasady i warunki finansowania projektów z zakresu zasobów elektronicznych, których beneficjentami mogą zostać biblioteki naukowe uczelni. **Wyniki i wnioski** – Przeprowadzone badania wykazały dostępność środków unijnych na rozwój zasobów naukowych, jak i kulturowych w formie elektronicznej we wszystkich województwach oraz określiły główne warunki, których spełnienie powinno zwiększyć szansę na pozyskanie tych środków od instytucji zarządzających poszczególnymi programami operacyjnymi.

EDYTA STRZELCZYK
Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej
e-mail: E.Strzelczyk@bg.pw.edu.pl

JAK NAS OCENIAJĄ UŻYTKOWNICY? BADANIE SATYSFAKCJI UŻYTKOWNIKÓW BIBLIOTEK SYSTEMU BIBLIOTECZNO- -INFORMACYJNEGO POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

Edyta Strzelczyk ukończyła studia magisterskie w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych oraz studia licencjackie na kierunku socjologia na Uniwersytecie Warszawskim. Od 2011 r. pracuje jako bibliotekarz w Oddziale Udostępniania i Przechowywania Zbiorów w Bibliotece Głównej Politechniki Warszawskiej. Jej zainteresowania zawodowe skupiają się wokół statystyki bibliotecznej oraz analizy efektywności i jakości pracy bibliotek. Jest członkiem Zespołu SBP ds. Analizy Funkcjonowania Bibliotek. Najważniejsze publikacje: Wzmocnione publikacje: nowy model wsparcia komunikacji naukowej. *Zagadnienia Informacji Naukowej* 2015, nr 1, s. 44-58; *Enhancing scholarly communication. National initiatives to manage research data in the V4 countries* [online]; Nowa jakość w badaniach użytkowników bibliotek. *Bibliotekarz* 2015, nr 1, s. 12-15. Jak przeprowadzić badania satysfakcji użytkowników bibliotek? Poradnik dla bibliotekarzy. W: *Analiza Funkcjonowania Bibliotek*. Warszawa, 2014. [online]; Potrzeby szkoleniowe bibliotekarzy w zakresie statystyki bibliotecznej. *Biuletyn EBIB* 2014, nr 8 (153), [online]; *Sprawozdanie Zespołu ds. oceny funkcjonowania Systemu Biblioteczno-Informacyjnego Politechniki Warszawskiej*, Warszawa 2012.

SŁOWA KLUCZOWE: Satysfakcja użytkowników bibliotek. Badania użytkowników bibliotek. Analiza Funkcjonowania Bibliotek. Wskaźnik satysfakcji użytkowników bibliotek. Potrzeby użytkowników bibliotek.

ABSTRAKT: Teza/cel – Badanie satysfakcji użytkowników bibliotek jest jednym z ważnych elementów służących ocenie funkcjonowania Systemu Biblioteczno-Informacyjnego Politechniki Warszawskiej. Celem badania było określenie jakości pracy całego systemu poprzez ocenę działań poszczególnych jednostek składowych. **Metody** – Jakość pracy została wyznaczona poprzez zmierzenie poziomu zadowolenia użytkowników z funkcjonowania poszczególnych instytucji oraz konkretnych usług, zasobów i form pracy. W tym celu został wyznaczony globalny wskaźnik satysfakcji użytkowników oraz szczegółowe wskaźniki satysfakcji. Było to badanie ankietowe przeprowadzone za pomocą kwestionariusza ankiety do samodzielnego wypełnienia. **Wyniki i wnioski** – W artykule przedstawiono sposoby analizy uzyskanych danych oraz najważniejsze wyniki i wnioski. Oceny użytkowników pozwoliły na wskazanie mocnych i słabych stron działania instytucji oraz systemu. Identyfikacja sposobów korzystania z bibliotek oraz potrzeb i oczekiwań odbiorców usług bibliotecznych stworzyła punkt wyjścia do poprawy istniejącej oraz tworzenia nowej oferty.

MAŁGORZATA RYCHLIK
Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu
e-mail: rychlik@amu.edu.pl

MONIKA THEUS
Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu
e-mail: mtheus@amu.edu.pl

UŻYTKOWNICY I ZASÓB REPOZYTORIUM INSTYTUCJONALNEGO (STUDIUM PRZYPADKU)

Małgorzata Rychlik jest absolwentką bibliotekoznawstwa i informacji naukowej na Uniwersytecie Warszawskim. Obecnie pracuje na stanowisku starszego kustosa dyplomowanego w Oddziale Informacji i Transferu Wiedzy Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. Przez szereg lat kierowała Biblioteką Instytutu Biologii Ssaków PAN w Białowieży. Przebywała na stażach w Learning and Research Resources Centre University of Barcelona, Göttingen State and University Library oraz National Library of Technology w Pradze. Jej zainteresowania naukowo-badawcze koncentrują się wokół zagadnień związanych z ruchem otwartej nauki, parametryzacją nauki oraz nowymi metrykami (altmetrics). Współtworzyła pierwsze w Polsce repozytorium instytucjonalne AMUR (Adam Mickiewicz University Repository). Jest autorką prac na temat otwartych repozytoriów oraz wskaźników altmetrycznych. Uczestniczy w zagranicznych i polskich konferencjach bibliotekoznawczych.

Monika Theus jest absolwentką historii na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Ukończyła studia podyplomowe *Współczesna biblioteka naukowa* organizowane przez Instytut Filologii Polskiej oraz Bibliotekę Uniwersytecką UAM. Pracuje w Oddziale Informacji i Transferu Wiedzy Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu na stanowisku kustosa. Przebywała na stażu w Università Telematica Internazionale UniNettuno w Rzymie. Od 2013 r. jest redaktorką repozytorium AMUR. Pełni również funkcję konsultanta na platformie *Ask a Librarian*. Specjalizuje się w zakresie zasobów naukowych i menedżerów bibliografii – prowadzi szkolenia dla pracowników nauki i studentów UAM, wykonuje szczegółowe analizy wykorzystania źródeł elektronicznych. Obszarem zainteresowań i tematem publikacji są zagadnienia związane z mediami społecznościowymi oraz analizą bibliometryczną.

SŁOWA KLUCZOWE: Repozytorium instytucjonalne. Repozytorium AMUR. Użytkownik repozytorium. Zasób repozytorium.

ABSTRAKT: Teza/cel artykułu – Jednym z dwóch głównych celów artykułu jest przeanalizowanie zasobu największego w Polsce repozytorium instytucjonalnego AMUR pod kątem typów obiektów archiwizowanych na platformie oraz ich zakresu tematycznego. Drugim celem jest pozyskanie danych na temat użytkowników repozytorium AMUR. **Metody** – Pierwszy etap badania polegał na pobraniu statystyk użytkowania zasobu repozytorium,

a drugi na pobraniu danych dotyczących użytkowników z serwisu Google Analytics. **Wyniki i wnioski** – W wyniku przeprowadzonego badania określono, iż najczęściej pobieranymi typami obiektów były prace doktorskie oraz materiały dydaktyczne. Wykazano, że istnieje wyraźna tendencja wskazująca na większą popularność prac z dziedzin reprezentujących nauki humanistyczne i społeczne. Użytkownicy repozytorium najczęściej trafiali do zasobu poprzez wyszukiwarkę Google (60%). Ponad 11% użytkowników rozpoczęło wyszukiwanie bezpośrednio ze strony platformy AMUR, a około 30% z nich powracało do zasobu repozytorium.

BARBARA MARIA MORAWIEC
e-mail: redakcja@lustrbiblioteki.pl

UŻYTKOWNICY BIBLIOTEK CYFROWYCH – ANALIZA BADAŃ ODBIORCÓW JAGIELLOŃSKIEJ BIBLIOTEKI CYFROWEJ ORAZ MAŁOPOLSKIEJ BIBLIOTEKI CYFROWEJ

Barbara Maria Morawiec — absolwentka UJ oraz UŚ na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo. Redaktor naczelna serwisu Lustr Biblioteki (www.lustrbiblioteki.pl). Autorka książek *Biblioteki cyfrowe: tworzenie, zarządzanie, odbiór* (Helion, 2016) oraz *Biblioblog w pigułce — poradnik dla bibliotekarzy* (SBP, 2014), a także artykułów dotyczących blogosfery bibliotecznej, biblioteki 2.0, bibliotek cyfrowych, e-booków itp. Prowadzi szkolenia dla bibliotekarzy z zakresu tworzenia i zarządzania blogami i serwisami bibliotecznymi, działań promujących czytelnictwo, źródeł cyfrowych, a także PR w bibliotece.

SŁOWA KLUCZOWE: Biblioteki cyfrowe. Użytkownicy bibliotek cyfrowych. Ewaluacja bibliotek cyfrowych

ABSTRAKT: Teza/cel artykułu – Artykuł omawia potrzeby użytkowników bibliotek cyfrowych, sposoby korzystania z bibliotek cyfrowych przez użytkowników oraz przedstawia profile użytkowników tych bibliotek. **Metody badań** – Artykuł prezentuje wyniki badań autorki przeprowadzone w marcu i kwietniu 2015 r. Badanie wykonano za pomocą ankiety w formie elektronicznej. Kwestionariusz ankiety składał się z 19 pytań. Respondentami badania ankietowego byli użytkownicy Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej. **Wyniki** – W badaniu udział wzięło 102 respondentów reprezentujących różne grupy odbiorców (studenci, pracownicy naukowci, bibliotekarze, czytelnicy bibliotek, inni). Wynik badania wskazuje, że użytkownikami bibliotek cyfrowych są osoby młode, wykształcone, często związane z danym regionem, wykorzystujące zbiory cyfrowe najczęściej w celach: naukowym, informacyjnym i hobbystycznym. Podczas korzystania z zasobów bibliotek cyfrowych Internauci napotykają wiele trudności związanych z funkcjonalnością witryn bibliotek oraz problemami z wyszukiwaniem treści, technicznymi i innymi. **Wnioski** – Użytkownicy bibliotek cyfrowych mają różne potrzeby informacyjne oraz zróżnicowane oczekiwania związane z funkcjonalnością bibliotek cyfrowych i udostępnianymi zasobami. Najczęściej szukają oni materiałów trudno dostępnych i tych niedostępnych już w wersji tradycyjnej.